

Cilt: 19 SAYI: 1 OCAK 1991

Türk sanayicileri ve işadamları derneği

görüş

GÖRÜŞ (AYLIK YAYIN) OCAK 1991
Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği

Sahibi ve Sorumlu Yayın Müdürü:
Yönetim Kurulu Başkanı Cem Boyner

Yazı İşleri Müdürü:
Genel Sekreter Ertuğrul İhsan Özal

Yayına Hazırlayan:
Ekonomik Araştırmalar Bölüm Başkanı
Nilgün Demirtaş

Görüş Araştırma Grubu:
Bu sayıda:
Avni Demirci
Nilgün Demirtaş
Veyis Ferteçli
Nuri Sevin

Dergideki yazılar kaynak olarak TUSIAD GÖRÜŞ'ün gösterilmesi koşuluyla izinsiz kullanılabilir. İmzalı yazılar, yazarların kişisel görüşlerini yansıtmakta olup, dernek görüşü olarak kabul edilemez.

Adres:
Cumhuriyet Cad. Ferah Apt. 233/9-10
80230 Harbiye - İstanbul
Tel: 146 24 12 - 140 12 05

Basıldığı Yer:
LEBİB YALKIN YAYIMLARI VE BASIM İŞLERİ A.Ş.
Tel: 179 67 50 / 8 Hat

Bu Sayıda...

TÜSİAD'dan Haberler.....	4
Thatcherizm'in Getirdikleri.....	8
Standartlaşmanın Tek Pazar Açısından Önemi.....	19
ECU'ye Geçişte Avrupa'nın Tutumu.....	37
Güney Kore'de Yeni Teknolojiler.....	45
Fransız Eğitim Sistemindeki Sorunlar.....	54
Düşünmenin Öğrenilmesi.....	59
İlaç Sanayiinde Durum.....	68
Resmi Gazete'den Haberler.....	72

TÜSİAD'dan Haberler...

Başkan Cem Boyner, 1 Aralık 1990 tarihinde Mülkiyeliler Birliği'nin "Yönetimin Yeniden Yapılanması ve Demokratik Katılım" sempozyumunda panel başkanı olarak bir konuşma yaptı.

***

Başkan Cem Boyner, 3 Aralık 1990 tarihinde Reklamcılar Derneği'nin Türkiye Medya Zirvesi'ne panelist olarak katılarak Medya ve Özgürlükler konusunda bir konuşma yaptı.

***

Başkan Cem Boyner ve Genel Sekreter E. İhsan Özol, 4 Aralık 1990 tarihinde Roma'da UNICE Başkanlar Konseyi toplantısına katıldılar. Başkan Boyner UNICE'ye üye 32 federasyonun başkanları ile birlikte Avrupa İşadamları Roma Beyannamesi'ni imzaladı.

***

Başkan Cem Boyner, 11 Aralık 1990 tarihinde Bilkent Üniversitesi'nde "Yönetimde Başarılı Olmanın Koşulları" konulu bir konuşma yaptı.

***

Başkan Cem Boyner ve Genel Sekreter E. İhsan Özol, 12 Aralık 1990 tarihinde İstanbul Milli Eğitim Müdürü Sayın Turgut Akan ile bir görüşme yaptılar.

***

1990 yılı üçüncü yemekli üye toplantısı İstanbul Parksa Hilton'da 12 Aralık 1990 tarihinde yapıldı.

***

Aralık ayı olağan Yönetim Kurulu toplantısı 19 Aralık 1990 tarihinde İzmir'de yapıldı. Toplantıdan sonra Büyük Efes Oteli'nde Egeli TÜSİAD üyeleri ile Yönetim Kurulunun katıldığı ve güncel ekonomik sorunların tartışıldığı bir yemek verildi.

***

Cumhuriyet Gazetesi'nden Sayın Şahin Alpay 12 Aralık 1990 tarihinde Başkan Cem Boyner ile bir röportaj yaptı.

***

Başkan Cem Boyner ve Yönetim Kurulu 19 Aralık 1990 tarihinde EĞİAD Başkanı Sayın Bülent Şenocak ile görüşti.

***

Başkan Cem Boyner, 25 Aralık 1990 tarihinde İTÜ İşletme Fakültesi'nde "Gençlik ve Yönetim" konulu bir konuşma yaptı.

***

Dünya Gazetesi'nden Sayın Jale Özgentürk ve Yeni Nesil Gazetesi'nden Sayın Mustafa Çalışan Başkan Cem Boyner ile 26 Aralık 1990 tarihinde birer röportaj yaptılar.

YENİ TÜSİAD ÜYELERİ

MEHMET CİVELEK, Hacı Ömer Sabancı Holding Grup Başkan Yardımcısı;

AHMET KAMİL ESİRTGEN, Doğuş Grup Şirketleri Yönetim Kurulu Başkan Özel Yardımcısı;

MEMDUH HACIOĞLU, İSO Yönetim Kurulu Başkanı ve Balın Şekerleme ve Gıda Maddeleri Tic. San. A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı.

AZİZ KÖSEOĞLU, Marsa Margarin Sanayi A.Ş. Genel Müdürü;

ÖMER SABANCI, Sasa Suni ve Sentetik Elyaf Sanayi A.Ş. Genel Müdürü.

Thatcherizm'in Getirdikleri...

Thatcher hükümeti 11 yıl sonra sterlinin Avrupa Para Sistemi'ne dahil olmasını kabul etmiştir. Bu sorun Kasım 1989'da İngiliz Maliye Bakanı Nigel Lawson'un istifasına yol açmıştır. Ancak, Başbakan'ın bu konudaki tutumunu değiştirmesinde İngiliz para biriminin Alman Markı karşısındaki durumunun kötü olmasının da payı vardır.

Margaret Thatcher'in Başbakan olduğu ilk dönemlerde sterlin dolar karşısında 1972'deki yüksek düzeyini tekrar kazanmıştır. Yeni hükümetin ve Kuzey Denizi petrollerinin etkisi ile birlikte İngiliz parası en güçlü dönemlerinden birisini yaşamaya başlamıştı.

Ancak, 1987, 1988 ve 1989'daki geçici yükselmelere, İngiltere Merkez Bankası'nın müdahalelerine ve faiz oranlarının defalarca arttırılmasına rağmen sterlindeki düşüş de hızlı olmuştur.

Bu düşüşün nedenleri arasında, Avrupa'dan ayrı bir politika izlenmesi, enflasyon, durgunluk, ve Başbakan'ın bir paranın değerinin piyasa koşulları tarafından belirlenmesi gerektiğine ilişkin inancından etkilenen bir para politikası izlenmesi bulunmaktadır.

Sonuçta sterlin geniş bir dalgalanma marjına sahip bir "gelişmekte olan ülke parası" muamelesi görerek Avrupa Para Sistemi'ne ilk adımını atmıştır.

Thatcher dönemi enflasyon ile ilgili olarak iki döneme ayrılmaktadır. İlk dönem, ekonomik alanda gerileme süreci yaşamakta olan ülkeyi tekrar büyüme yoluna getirmek için katı bir monetarizm uygulaması ile geçmiştir. Bunun için, kamu harcamaları kısılmış, para basımı ve döviz kontrolleri azaltılmıştır.

Sonuçta enflasyon azalmış ve büyüme dokuz yıllık bir dönem için hız kazanmıştır. Ancak daha sonra bu

düzelmenin etkisiyle para politikasında bir gevşeme olmuş ve İngilizler bir tüketim çılgınlığına kapılmışlardır.

Talebin artışı dış açığın hızlanmasına ve ekonomide bir ısınmaya yol açmıştır. Bu durum karşısında sterlinin Avrupa Para Sistemi'ne bağlanması ve böylelikle İngiltere'deki enflasyon oranı ile Avrupa ortalaması arasında bir uyum sağlanması istenmiş, ancak bunun gerçekleştirilememesi sonucu, faiz oranları aracılığıyla müdahale edilmeye çalışılmıştır.

Faiz oranları 1988'deki yüzde 8 ortalamadan yüzde 15'lere kadar çıkmıştır. Buradaki amaç, tüketimi ve kişisel borçlanmayı frenlemek ve sterlini desteklemek idi.

Ancak bu klasik taktik başarıya ulaşamamış ve 1982-1988 yılları arasında ortalama yüzde 5 olan enflasyon, bugün yüzde 11'lere ulaşmıştır. Bu orandan

ipotek karşılığı verilen krediler ve Nisan ayında uygulamaya başlanan "Şahıs Vergisi"nin etkisi çıkarılsa bile yüzde 8.5 gibi bir orana varılmaktadır ki, bu miktar bile kıta Avrupası'ndaki diğer ülkelerdeki göstergelerden çok daha yüksektir.

Margaret Thatcher iktidarından önce çok güçlü olan İngiliz sendikaları iki hükümetin de (1974'te Heath hükümeti ve 1979'da Callaghan hükümeti) düşmesine neden olmuşlardır.

Ancak birkaç yıl süren ve sert geçen grev ve gösteriler, "Demir Leydi"nin uzlaşmaz ve katı tutumu nedeniyle başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Yine birkaç yıl içinde refah devleti uygulamaları da terkedilmiştir.

Bugün hisse senedi sahibi olanların sayısı sendika üyelerinin sayısından daha fazladır. Gelir vergisi oranı yüzde 83'ten yüzde 40'a düşmüş ve bir ev sahibi olan İngilizlerin oranı yüzde 50'den yüzde

66'ya yükselmiştir. Ancak ev sahibi olanların çoğu borçlanmıştır ve emlak piyasasının durumu gittikçe kötüleşirken, borçlanmış olanlar da borçlarını ödeme konusunda büyük bir güçlüğü yaşamışlardır.

Öte yandan, bölgesel dengesizlikler (Kuzey ve Güney arasında) ve sosyal eşitsizlikler gittikçe daha ağırlaşmıştır. "Yoksullar daha yoksul, zenginler daha zengin" olmuştur. 1 Nisan'dan itibaren "Şahıs Vergisi" uygulamasının başlaması (gelirlerden veya konut hacminden bağımsız yöresel sabit bir vergi) ise durumu daha da karıştırmıştır.

İlk başlarda 3 milyondan 1.5 milyona azalan işsiz sayısı ise daha sonra artmaya başlamıştır. Bugün işsizlik oranı aktif nüfusun yüzde 6'sına ulaşmıştır (1.7 milyon işsiz). Gelecek için tahminler ise önümüzdeki aylarda durumun daha da kötüleşeceği yönündedir.

Margaret Thatcher'in iktidar olmasıyla birlikte, 19. yüzyıldan beri ilk defa büyüme hızı Almanya veya Fransa'nın önüne geçmiştir. 70'li yılların sonunda, İngiltere sanayi verimliliği artışı bakımından Avrupa'da en sonda yer almakta (yıllık yüzde 1) ve AT ortalaması olan yüzde 2.5'e erişememekteydi. Bu oran 1979-1982 yılları arasında yıllık yüzde 2'ye yükselmiştir. O dönemde bu sonuç liberalizmin bir başarısı olarak nitelendirilmekteydi.

Son iki yıldır ise 80'lerin ekonomik mucizesi yerini ekonomik bir düşüşe bırakmıştır. Ücretler enflasyona ayak uydurarak hızla artarken, yüksek faiz oranları da yatırımları engellemektedir. Ülke, Japon yatırımları için çok çekici bir yer olmuşken (Japonlar 1993'de gerçekleşecek olan Tek Pazar için İngiltere'yi bir köprü olarak görmektedirler), İngiliz sanayicileri yurtdışına yatırım yapmak için yarışmaktadırlar. Yurtdışına yapılan

doğrudan İngiliz yatırımları 5 yıldan beri dünya ülkeleri içindeki en yüksek düzeye ulaşmıştır.

İngiliz işverenlerinin son incelemeleri genel bir güven eksikliğini yansıtmaktadır. Bir ankete yanıt veren 6000 işverenin yüzde 66'sı gelecek aylarda satışlarının azalacağına inanmakta, yüzde 50'si alışılmıştan daha az sipariş geleceğini ve yüzde 33'ü de ihracat piyasalarından pay yitireceklerini ifade etmektedirler.

Margaret Thatcher 1979'da iktidara geçtiğinde cari işlemler dengesi oldukça olumlu bir durumdaydı. 1990 yılında ise OECD uzmanlarının tahminlerine göre cari işlemler dengesi 30 milyar dolarlık bir açıkla kapanacaktır. 1980-1986 yılları arasında fazla veren cari işlemler dengesi, 1987'den buyana bozulmaya başlamıştır. Bu bozulmanın temel nedeni İngiltere'nin İspanya ile birlikte AT'nin en büyük dış ticaret açığına sahip olmasıdır.

Kuzey Denizi petrol yataklarından elde edilen gelir bile İngiliz ekonomisinin zayıflıklarını gidermeye yetmemiştir. Bu durumun nedenleri arasında sıkı para politikası sonucu sterlinin değer kazanması, tasarrufların düşüklüğü, 80'li yılların ikinci yarısında ekonominin ısınması ve sanayii yeniden yapılandırmak amacıyla yapılan müdahalelere rağmen imalat ve inşaat sektörlerindeki sorunlar bulunmaktadır.

İngiltere'nin sanayi sektöründeki dış ticareti 1983'den beri açık vermektedir. İngiltere artık yeterli miktarda mamul madde üretememektedir. 1979'da katma değer in yüzde 19'unu sanayi oluşturduğu halde, bu oran bugün için yüzde 16'ya inmiştir. İngiltere'de kullanılan üç sanayi ürününden biri yabancı kaynaklıdır. Sanayi yatırımlarının düşüşü (1979'da GSYİH'nın yüzde 3.6'sı iken, bugün yüzde 2.7'sini oluşturmakta) rekabet gücüne zarar vermektedir. Sonuçta, 1970'de dünya ihracatı içinde yüzde 11'lik

bir paya sahip olan İngiliz malları, bu yıl ancak yüzde 7.5'lik bir yer almaktadır.

Margaret Thatcher devletin rolünü her alanda azaltmak istemiş ve bunun için tavizsiz bir özelleştirme programı uygulamıştır. 1981 ile 1990 arasında yaklaşık 70'e yakın işletme özelleştirilmiştir. 10 yıl içinde kamu sektörünün hacmi yarı yarıya azaltılmıştır. Sonuçta özelleştirilmiş işletmeler belirli bir sağlığa kavuşmuştur. Örneğin; British Aerospace'in karı 1981'deki özelleştirmeden sonra 3 kat artmıştır. Thatcher'in programının en büyük başarılarından biri "halk kapitalizmi"nin gelişmesi olmuştur. 1979'dan bu yana, İngiltere'de bulunan küçük hissedarların sayısı 2 milyondan 11 milyona çıkmıştır.

Ancak bu özelleştirme programı oldukça büyük eleştiriler de almıştır. Hükümetin 29 milyar sterlinlik gelir elde ettiği yolundaki iddiaları uzmanlar tarafından

gerçekçi bulunmamaktadır. Programın bazı başarısız olduğu yönleri de bulunmaktadır. BP'nin borsaya açılmasındaki fiyasko, Rover'in British Aerospace'e devrinin şüpheli koşulları veya kömür ve demiryolları idarelerinin özelleştirilmelerindeki gecikmeler bunlar arasında sayılabilir. Ancak bunlar Demir Leydi'nin programının sonuna kadar gitmesini engelleyememiştir. Ayrılmadan önceki en son projesi, Aralık ayı başında elektrik idaresinin özelleştirilmesiydi.

1980'li yıllarda Avrupa'da büyümenin şampiyonu olan İngiltere, şu anda durgunluk belirtileri ile karşı karşıyadır.

1981 ile 1989 yılları arasında GSMH yıllık yüzde 3.5 oranında artmış, buna karşılık bu oran F. Almanya'da yüzde 2.6 ve Fransa'da yüzde 2 olarak gerçekleşmiştir. Savaştan bu yana görülmemiş olan bu büyüme hızının arkasında yatan nedenler bu dönemde iç talebin yüzde 20 artması, tüketimin

ortalama yıllık olarak yüzde 4.7 büyümesi ve yatırımların da yüzde 12 oranında artış kaydetmesidir.

Talepteki bu uyanış birkaç sebeple açıklanabilmektedir: ücretlilerin satın alma gücünde büyük bir yükselmeye yol açan verimlilik ve ücret artışları, gelir vergisinin azalması (en yüksek oran yüzde 40 ile sınırlanmış) ve 1986'ya kadar oldukça rahat bir kredi politikası izlenmesi.

Sonuç, ekonominin genel olarak ısınmasıdır. 1990'da fiyat artış hızı yüzde 10'u bulacak ve AT içindeki en yüksek oranı oluşturacaktır. Buna karşı vergilerle oynamak istemeyen hükümetin tek bir silahı kalmaktadır. Bu da parasal politikanın kullanılmasıdır. Böylece faiz oranları 1986'dan beri iki kat artış göstermiştir.

Kaynak: *Le Figaro, Lavie Economique*

Standartlaşmanın Tek Pazar Açısından Önemi...

AT'de 1992 sonunda Tek Pazarı'n kurulması, Avrupa'daki iş çevresini önemli derecede etkileyecektir. İşletmeler, rekabet durumlarını yeniden değerlendirmek ve stratejilerini Tek Pazar'a göre tanımlamak için bu değişikliklerden haberdar olmak zorundadır.

Tek pazar, yenilikçi işletmelere büyük fırsatlar sağlayacaktır. Bu işletmeler kendi ülkelerinde satabildikleri ürünleri, diğer AT üyesi ülkelerde de satabileceklerdir. Bunun anlamı, yasal nedenlerden dolayı, çeşitli üye ülkelerin değişik teknik standartlar için mamul üretilmesi zorunluluğunun artık geçerli olmayacağıdır. Ancak bu, iç piyasalarda mevcut ürün standartlarının değişmeden kalacağı anlamına gelmemektedir. Tek Pazar'ı gerçekleştirmek için gerekli uyumlaştırma önlemleri mevcut ulusal

ürün standartlarının da değişmesine yol açabilir.

Diğer üye ülkelere ürün satmak için Tek Pazar'ın getirdiği fırsatlardan yararlanmayacak olan işletmeler, iç piyasada rekabetin daha da artması olasılığı nedeniyle bazı tehditlerle karşı karşıya kalacaklardır. Daha önce iç piyasalarda mevcut olmayan diğer üye ülkelerden gelen rakipler, bu piyasalara girecekler ve pay almaya çalışacaklardır. Bu duruma yol açmamak için Tek Pazar'ın getirdiği fırsatları zamanında kullanmak gerekmektedir.

Ticarete Yönelik Teknik Engellerin Kaldırılması

Bu konu Tek Pazar'ın gerçekleştirilmesi ile ilgili önemli bir sorundur. Tek Pazar'a ilişkin Cecchini Raporu'na göre, tüm üye ülkelerde teknik ticari engeller, Tek Pazar'ın tamamlanmasını önleyen en büyük engellerin başında gelmektedir.

"The Economies of 1992" çalışması teknik engellerin şirketler, kamu otoriteleri, tüketici ve vergi mükellefleri için büyük ekonomik maliyetlere yol açtıklarını belirtmektedir.

Teknik engeller üç bölüme ayrılmaktadır:

- 1) Kamu yararına yönelik teknik standartların farklılığı (sağlık, tüketici güvenliği ve korunması, çalışanlar ve çevre)
- 2) Ulusal standartlardaki farklılıklar
- 3) Birçok üye ülkede ürünlerin test ve tasdik işlemlerinin tekrarlanması.

Yeni teknik engellerin oluşmasını önleyici 83/189 sayılı Yönerge'deki mekanizmalar standartlar ve teknik yönetmelikler için ayrı düzenlenmiştir. Ancak her ikisi için de Brüksel'in haberdar edilmesi gerekmektedir. Bu mekanizmalar Topluluk düzeyinde incelenmekte ve müdahaleye açık

durumda bulunmaktadır.

Standartlar için, Yönerge her türlü ulusal standartlaşma faaliyetinin Avrupa standartlaşma kuruluşlarına bildirilmesini (CEN ve CENELEC) ve bu kuruluşların verilen bilgileri ulusal standartlaşma kuruluşlarına iletmesini talep etmektedir. Yönerge, ayrıca üye ülkelerden, Komisyon'un Avrupa standart kuruluşlarının incelemesine sunduğu her türlü ulusal standart faaliyetinin bekletilmesini talep etmektedir.

Teknik yönetmelikler için, Yönerge üye ülkelerden bu konudaki tasarıları Komisyon'a ve diğer üye ülkelere bildirmelerini istemektedir. Komisyon ve diğer üye ülkeler üç ay içinde bu durumu bildiren ülkenin "mümkün olduğunca" hesaba katması gerektiği yorumlarda bulunabilirler. Eğer önerilen önlemler yeni bir ticaret engeli yaratacaksa, Komisyon ve üye ülkeler bunların Topluluk tarafından tartışılması için

onaylanmasını erteleme hakkına sahiptirler. Komisyon, eğer yeni öneri Topluluk yararına ise bu konuda bir Yönerge önerisi sunabilir.

Standartlar konusunda şu andaki gelişmeler hayal kırıklığı yaratmaktadır. Üye ülkelerdeki standartlaşma faaliyetleri, uluslararası Avrupa standartları yerine hala ulusal standartlara yöneliktir. Ayrıca, diğer üye ülkelerdeki ulusal faaliyetlerle ortaklık sağlanmasını amaçlayan Yönerge maddeleri çok az kullanılmaktadır.

Teknik yönetmelikler konusundaki durum ise çok daha teşvik edicidir. Üye ülkeler, diğer üye ülkeler tarafından önerilen önlemleri inceleme ve erteleme olanaklarını artan bir şekilde kullanmaktadırlar. Ancak, birçok bakımdan üye ülkenin Yönerge'deki yükümlülüklerine tam olarak uydukları söylenemez. Komisyon, bilgilendirme işlemlerine daha iyi bir şekilde uyulmasını

ve Antlaşma hükümlerinin tam olarak uygulanmasını sağlamalıdır.

Teknik Engellerin Kaldırılmasına Yönelik Mekanizmalar

AT'de teknik engellerin kaldırılmasına yönelik en yaygın yaklaşım, değişik ulusal standartların bir yönerge yoluyla uyumlaştırılmasıdır. Buna değinmeden önce, diğer iki mekanizmayı kısaca ele almak faydalı olacaktır.

AT Antlaşması'nın 30. Maddesi'nin uygulanması diğer üye ülkelerden gelen mallara karşı uygulanan ve keyfi ayrımcılığa yol açan veya belirli ürünlerin ekonomik olarak korunmasına yönelik veya üye ülkeler arasında gizli ticaret kısıtlamaların adönüşen engellerin kaldırılmasında oldukça yararlı olmuştur. Bu madde özellikle gıda ve içki ürünlerinde kullanılmaktadır. Ancak sağlık ve emniyet ile ilgili ulusal düzenlemelerden ortaya çıkan engeller

için fazla kullanılamamaktadır.

Değişik ulusal standartların karşılıklı olarak tanınması ise şu ana kadar uygulanamamıştır. 100b maddesine göre Komisyon ve ye ülkeler 1992 içersinde uyumlaştırılmamış olan ve Tek Pazar'ın kurulması ve işlemesini etkileyen yasa ve düzenlemelerin bir envanterini ıkaracaklardır. Daha sonra Konsey bu düzenlemelerin başka bir ye ülkede de eşdeğerliliğinin tanınması hususunda karar alabilecektir.

Ancak bu maddenin, değişik ulusal sağlık ve güvenlik standartları ile ilgili teknik engellere uygulanması son derece zordur. Bu nedenle bu tür teknik engellerin kaldırılması hususunda AT yönergeleri yoluyla uyumlaştırma sağlanması en önemli mekanizma olarak kalmaktadır.

1985 yılına kadar ticarete yönelik teknik engellerin kaldırılması ile ilgili AT yönergeleri, teknik özellikler konusunda

çok fazla ayrıntıya inmekteyken ve bunların Konsey'de kabul edilmeleri için çok uzun bir zaman gerekmektedir.

1985'ten beri bu konuda yeni bir yaklaşım benimsenmiştir. Yeni yaklaşıma göre düzenlenmiş yönergeler ürünleri geniş bir biçimde sınıflandırmaktadır. Yönergedeki teknik özellikler temel güvenlik ve sağlık standartları ile sınırlanmış ve teknik ayrıntılar için tercihan Avrupa standartları referans olarak alınmıştır. 1985'ten beri Konsey, yeni yaklaşıma göre düzenlenmiş önemli yönergeler kabul etmiştir. Bu yönergelerin onaylanma süresi önemli oranda azalarak iki yıla inmiştir. AT Komisyonu'nun yeni yaklaşıma göre düzenlenmiş bir yönerge önerisi hazırlaması da eskisinden çok daha kısa sürede yapılmaktadır. Yeni yaklaşım yönergelerinin kısa zamanda hazırlanması ve onaylanması kamu otoriteleri ile iş çevrelerinin sorumluluklarının ayrılmasını temin eden "subsidiarity" prensibinin uygulanması ile mümkün

olmuştur. Kamu otoriteleri sadece temel sağlık ve güvenlik standartlarını tanımlamakla yetinmektedirler. Yönergeler bu temel standartlara uyum hususundaki araç seçimini mal üreticilerine bırakmaktadır.

Üreticiler, üretim sürecinde standartlar ve özellikle Avrupa standartları tarafından desteklenirler. Avrupa standartlarına uygun bir şekilde imal edilen ürünlerin yönergelerdeki temel taleplere uyum sağladığı varsayılmaktadır. Bu varsayım tüm üye ülke piyasalarına otomatik girişi garantilemektedir.

Ancak, yeni yaklaşıma göre düzenlenen bir yönerge Avrupa standartlarından bahsetse bile, bunlara uyulması zorunlu değil, isteğe bağlıdır. Bir üretici standartlara uyan ürünler imal etmek istemeyebilir. Bu durumda ürünlerinin yönergelerdeki temel taleplere uygunluğunu kanıtlaması gerekmektedir.

Geçici bir önlem olarak, belirli bir yönergeye ilişkin uyumlaştırılmış standartların mevcut olmadığı durumlarda Komisyon onaylama usulleri yoluyla üye ülkelerin ulusal standartları eşdeğer kabul edilir. Ancak bu usul şimdiye kadar kullanılmamıştır.

Yönergelerde Avrupa standartlarına önemli bir yer verilmesi ticarete yönelik teknik engellerin kaldırılması konusunda ciddi bir adımdır. Bu nedenle, Avrupa standartlaşması işletmeler tarafından Tek Pazar'dan tam ekonomik yarar sağlayabilecekleri bir araç olarak algılanmaktadır.

Uyumlaştırılmış Avrupa standartlarını geliştirmek için bir neden daha bulunmaktadır. AT, kamu ihaleleri piyasasını açmak için Avrupa standartlarına önemli bir rol vermeye karar vermiştir. AT yönergeleri satın alma kuruluşlarının ihalelerde uyumlaştırılmış Avrupa standartlarını referans olarak

almaları gerektiğini belirtmektedir. Bu durum Avrupa standartlarının yeni alanlarda kullanılması için bir teşvik sağlamaktadır. Teknik uyumlaştırmaya yönelik yeni yaklaşımın kamu ihalesi politikalarındaki başarısı, Avrupa standartlaşma kuruluşlarının çalışma hızlarına bağlıdır. Ancak, Tek Pazar için standartlaşma çalışmasının büyük bir bölümü halen tamamlanamamıştır.

Onaylanmış yönergeler için uyumlaştırılmış Avrupa standartları geliştirme ihtiyacı çok büyüktür. Ancak ortak Avrupa standartlarına olan ilgi sadece AT yönergeleri ile sınırlı değildir. Avrupa standartlaşması, sadece sağlık, güvenlik ve diğer kamu politikası ile ilgili sektörlere değil tüm Tek Pazar'a yarar sağlayabilir. Avrupa pazarının bugünkü parçalanmış durumu gözönüne alındığında, Avrupa standartlaşmasından elde edilebilecek ekonomik kazançlar, daha fazla ulusal düzeyde kalan standartlardan çok daha fazla yarar

sağlayabilir.

Avrupa standartlarını geliştirmek için bir diğer itici güç standartlaşmanın yeni gelişen teknolojiler için önemidir. Bilişim ve iletişim teknolojilerinde standartlar endüstriyel üretim ve pazarlamanın bir ön koşuludur.

Avrupa Standartlaşması ve Dünya Piyasaları

Avrupa standartlaşmasının amacı Avrupa pazarını dünya pazarından soyutlamak değil, mümkün olduğunca aynı standartların uygulanmasını sağlayarak, Avrupa sanayiinin Avrupa ve dünya pazarı için üretim yapmasına yardım etmektir. Avrupa sanayii büyük ölçüde ihracata dönük olduğu için zaten teknik alanda Avrupa pazarını dünya pazarından ayırmak bu sanayinin çıkarına değildir.

Uluslararası standartların bulunmadığı hallerde, CEN/CENELEC mevcut bir

ulusal standardı Avrupa standardı haline getirerek daha sonra bunun uluslararası olmasını sağlayabildiği gibi, öncelikle Avrupa standardı yaratıp daha sonra bunu uluslararası hale getirebilir.

Avrupa standartlaşması, Avrupa Topluluğu ile sınırlı değildir. EFTA ülkeleri de bunlardan yararlanmakta olup, ticarete yönelik teknik engellerin kaldırılması için AT ve EFTA arasında yakın bir işbirliği bulunmaktadır.

Avrupa'da Standartlaşmada İş Dünyasının Rolü

Avrupa'da standartlaşma ile ilgili önümüzdeki yıllarda yapılacak çalışmalar iş dünyasının katkıları olmadan gerçekleştirilemez. Komisyon, Tek Pazar'dan yararlanmak isteyen, şirketlerinin Avrupa'da standartlaşmaya gereken önemi vermeleri gerektiğini belirtmektedir.

Birçok firmanın ürünlerinin gelecekteki üretimleri ve pazarlamaları için Avrupa standartlaşmasının önemini anladıkları ve nitelikli uzmanları ile Avrupa standartlaşma çalışmalarına katıldıkları da bir gerçektir. Bununla beraber endüstrinin Avrupa standartlaşma çalışmalarına şimdiki katılımı yeterli değildir. Üç yıldır UNICE, üye federasyonları aracılığıyla tüm sanayi kuruluşlarının standartlaşma çalışmalarına katılımlarını sağlamaya çalışmaktadır.

Standart getirme çalışmalarına katılmanın maliyeti yüksektir. Ancak gelecekte etkili olmak isteyen şirketlerin başka seçenekleri de yoktur. AT Komisyonu tarafından yayınlanacak olan "Yeşil Kitap" (Green Paper) Avrupa standartlaşma çalışmalarına yeterince katılmamış şirketler açısından konuyu değerlendirme fırsatı yaratacaktır.

Yeni Yaklaşım Yönergeleri ve Test ve Tasdik İşlemleri

Tüm yeni yaklaşım yönergeleri, ürünlerin yönergelerdeki temel taleplere tam olarak uygunluğunun sağlanması için uyumlaştırma yöntemleri geliştirmişlerdir. Geçmişte, uygunluk değerlendirme usullerine ilişkin bir toplu yaklaşım yoktu. Bu konuda Aralık 1989'da Konsey tarafından bir karar alınmıştır.

Karara göre, standartlara uygunluğun değerlendirilmesi ile ilgili usullerin belirlenmesi, bu usullere göre ürünlerin değerlendirilmesi ve AT markasının kullanılması için Topluluk yasasında tutarlı bir yaklaşım benimsenmesi gerekmektedir. AT Komisyonu AT markasına uygunluk ile ilgili bir yönetmelik hazırlamaktadır.

Genel prensiplere göre, uygunluk değerlendirmesi ürünlerin dizayn süreci ve

Üretim süreci gibi bölümlere ayrılabilmekte ve genel bir kural olarak bir ürünün piyasaya çıkmadan önce her iki sürece de tabi olması gerektiği belirtilmektedir. Konsey kararı, taleplere uygun olduğu sürece üreticiye geniş bir seçim olanağı tanıdığını da belirtmektedir. Karar aynı zamanda yönergelerin kendi hedeflerine göre çok pahalı olabilecek, gereksiz ölçüm esaslarından kaçınılmasını da talep etmektedir.

Ulusal Test ve Tasdik İşlemlerinin Karşılıklı Olanak Tanınması

Değişik ye ülkelerde aynı ürün için tekrarlanan test ve tasdik işlemleri, en önemli ve en hassas teknik engelleri oluşturmaktadır. Ulusal tasdik usullerinin karşılıklı olarak tanınması nlemleri, Tek Pazar'ın tamamlanmasına yönelik öncelikli konulardan birisidir.

Tasdik usullerinin belirtildiği "Yeni

"Yaklaşım" yönergelerinde, üye ülkelerin sorumlu oldukları bir mekanizmayla ulusal tasdik usullerinin karşılıklı olarak tanınması garanti edilmiştir. "Yeni yaklaşım" Yönergelerinin kapsadığı sektörlerde ulusal test ve tasdiklerin karşılıklı olarak tanınması için ek bir mekanizmaya ayrıca ihtiyaç bulunmamaktadır, çünkü üye ülkeler tarafından bu konuda yetkilendirilmiş olan ulusal kuruluşların tasdik işleminden geçen ürünler tüm üye ülkelerde serbestçe dağıtılabileceklerdir.

Düzenlemeye tabi olmayan sektörlerde uygulanan test ve tasdik işlemleri için durum oldukça farklıdır. Avrupa tasdik sistemlerinin ve karşılıklı tanınma anlaşmalarının bu kesimde de geliştirilmesini teşvik edecek ve yönetecek olan Avrupa Test ve Tasdik Organizasyonu (European Organisation for Testing and Certification - EOTC) kurulma aşamasında olup, bu yıl sonunda faaliyete geçecektir. Bu organizasyonun

destekleyici idari altyapısı
CEN/CENELEC tarafından
sağlanacaktır. Karşılıklı tanıma
anlaşmaları ve Avrupa tasdik işlemlerini
oluşturmak isteyen endüstri kolları
EOİC'den yararlanabileceklerdir.

Kaynak: *UNICE*

ECU'ye GeçiŖte Avrupa'nın Tutumu...

AT ÷lkelerinin ulusal paralarını ECU ile deęiŖtirmeleri konusunda Avrupa Para Birliği Derneği'nin giriŖimleri sonucunda, 12 AT ÷lkesinden 6049 kiŖiye bu konu hakkındaki görüşleri sorulmuŖtur.

Görüş belirtenlerin yüzde 61'i ECU kullanımına taraftar olduklarını (5-6 yıl sonra), yüzde 39'u böyle bir deęiŖikliğe karŖı olduklarını söylemiŖlerdir. AT ÷lkelerinin 9'unda ECU'ya geçiŖ güçlü bir çoğunluk tarafından desteklenmektedir.

AraŖtırmaya katılanlar parasal istikrar, AT'nin güçlendirilmesi ve Tek Pazar gibi stratejik konuların birinci sırada; kolay seyahat imkanları, döviz deęiŖimlerinin getirdiği ek yükler gibi tüketicileri direkt ilgilendiren konuların da ikinci sırada önem taŖıdığını belirtmiŖlerdir.

Son olarak, ulusal egemenlik konusuna

önem verildiği anlaşılmaktadır. İngiltere'de bu konu tartışmanın merkezini oluşturmaktadır.

Ulusal Merkez bankalarını temsil edecek muhtemel bir Avrupa Merkez Bankası'nın yaratılması konusunda araştırmaya katılanların yüzde 76'sı olumlu görüş bildirmiştir.

Araştırma Tekniği ve Çevresi

Bu araştırma, 12 AT ülkesindeki nüfusu temsil eden, 15 yaşın üzerindeki 6049 kişilik örneklerin kümesi üzerinde ve Avrupa Para Birliği Derneği'nin girişimleri sonucunda yürütülmüştür. Araştırma kümeleri, Belçika, Danimarka, Almanya, Fransa, İtalya, Lüksemburg, Hollanda ve Birleşik Krallık'ta ülke çapında; Yunanistan, İspanya, İrlanda ve Portekiz gibi ülkelerde de en büyük şehirlerden alınmıştır.

Kaynak: *Association for the Monetary Union of Europe.*

Ulusal Para Birimlerinin ECU ile Değiştirilmesi Konusundaki Görüşler

Soru: Avrupa Topluluğu'ndaki 12 ulusal para biriminin, 5 ila 6 yıl içinde tek bir para birimi olan ECU ile değiştirilmesi düşünölmektedir. Bu şu demektir: bütün harcamalar, ulusal paradan farklı olarak üzerinde ECU ibaresi bulunan paralar ile yapılacaktır. Siz bu tür bir değişikliğe taraftar mısınız, kayıtsız mısınız, bir yere kadar mı karşıyorsunuz veya tamamen mi karşıyorsunuz?

Cevap: Bkz. 40. sayfadaki tablo.

12 AT ÜLKESİ	ANKETE KATILANLARIN YÜZDE DAĞILIMI	B E L L İ K A	D A N İ M A R K A	A L M A N Y A	Y U N A N I S T A N	I S P A N Y A	F R A N S A	I R L A N D A	I T A L Y A	L Ü K S E M B U R G	H O L L A N D A	P O R T E K İ Z	I N G İ L T E R E
TARAFTAR	61	76	31	51	80	75	73	74	66	79	56	76	37
KARŞI	39	24	69	49	20	25	27	26	34	21	44	24	63
TOPLAM	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

**TÜSİAD Yönetim Kurulu
Başkanı Cem Boyner'in Genel
Kurul Konuşması
(18 Ocak, 1991)**

Sayın Başkan, Değerli Onur Başkanları,
Değerli Üyeler, Basınımızın ve TRT'nin
Değerli Temsilcileri,

TÜSİAD Yönetim Kurulu
Başkanlığındaki sorumluluğumu bitirerek,
şükran duygularımla bugün huzurunuzda
bu görevden ayrılıyorum.

Başkanlığım ile birlikte 5 yıl boyunca,
TÜSİAD Yönetim Kurullarında görev
aldım. 2 yıl önce başkanlık görevini
çekinerek kabul etmiştim. Ancak, görevi
kabul ettikten sonra, her saatini, her
dakikasını zevkle, severek yaşadım.
TÜSİAD'a sizlere inandığımız davalara
hizmet etmek gerçekten çok büyük bir
onur.

lke güvenliğinin ve barışın tehdit altında olduğu böyle bir dönemde ekonomik problemleri konu alan klasik bir konuşma yapmaktansa, huzurunuzdan ayrılmadan önce sizlerle biraz TÜSİAD'ı konuşmak istiyorum.

Ekonominin kısa ve orta vadeli geleceği hakkında güzel şeyler syleyebilmeyi ben de isterdim. 1980'lerde çok olumlu işler de yapıldı. Ancak 1990'lara devreden ekonomik mirası savunmak kolay değildir.

Değerli yeler,

TÜSİAD, 1970'lerde bir avuç müteşebbis tarafından kuruldu. O yıllarda misyonu rejim kavgası etrafında şekillendi. Hr demokratik rejimi, serbest piyasa ekonomisini, merkezizetçi sağ ve devletçi sola karşı yılmaz bir şeklide savundu.

1980'li yıllar, serbest piyasa ekonomisinin TÜSİAD'ın inandığı

prensipler doğrultusunda uygulanmasının sağlanması ve gözetilmesi uğruna çabalar ile geçti.

Değerli Üyeler,

Çalışmalarımız sırasında insanımızın bilinçlenmesine ve kendi kaderine sahip çıkması sürecine katkıda bulunmak amaçlarımız arasındaydı.

Önceleri TÜSİAD'da tek adresli çalışmalar yapardık. Çalışmalarımız hükümete yönelikti. Onları uyarmaya ve onlara önerilerde bulunmaya, yol göstermeye çalışırdık. Ancak, son yıllarda iktidarın 'herşeyin doğrusunu ben bilirim' tutumuna karşı, bu dönemde çok adresli çalışmalar yapmayı tercih ettik. Adresimizin başına da Türk kamuoyunu, halkımızı koyduk. Hükümete yaptığımız önerilerin sonuç vermediğini gördükçe, bu kez halkımızın beklentilerini yönlendirmek üzere kamuoyunu aydınlatmayı tercih ettik.

Buna güzel bir örnek, **Eğitim Raporu** çalışmamızdı. Sadece eğitim camiasında değil, tüm yurttta, tüm aydın ve halk kesiminde önemli bir tartışma başlattı.

Diğer çalışmamız, **Yasalarımız ve Haklarımız** çalışmasıydı. Bu çalışmamızı da insanlarımızı haklarına sahip çıkmalarına teşvik etmek ve bilinçlendirmek için hazırladık.

Üçüncü çalışmamız, **Ülke Stratejisi Çalışması**. Bu raporumuzu Türkiye'nin çok sık değişen ekonomik gerçeklerine göre revize etmekteyiz. Önümüzdeki haftalarda kamuoyuna açıklayabileceğimizi sanıyorum. Bu çalışma, sadece hükümeti değil, muhalefet partilerini, işçi ve işveren sendikalarını, bürokrasiyi, tüm yasal ve gönüllü kuruluşları adres alan, onların katılımlarını isteyen, onların sahiplenecekleri bir çalışmadır. Bu çalışmaları bugünkü iktidar ele almasa, halk, toplum ele alacak. Toplum, gerek

bugünkü iktidarlara, gerek yarınki iktidarlara gerekenlerin yapılması konusunda talepte bulunacak, siyasal baskı yapacaktır.

Değerli Üyeler,

Diyalog yolunu iki yıldır zorladık, açık tutmaya çalıştık, sonuçta başarılı olamadık. Önceleri son derece yakın bir diyalog kurmamıza rağmen kurumlaştıramadık. Biliyorsunuz demokrasi, konuşma hakkı, fikirleri ifade etme özgürlüğü veriyor, ama, konuştuklarınızın ciddiye alınıp, alınmaması, fikirlerimizin kabul edilip edilmemesi özgürlüğünü de beraberinde getiriyor. Yani bu konuda bir mecburiyet yok.

İki yıl boyunca, gündemler çeşitli argümanlar ile doldu, taştı. Özel sektörün verimsizliği uzunca boylu tartışıldı. Türk özel sektörü dünyadaki örneklerinden maalesef daha verimsiz. 1980'li yılların başında, büyük bir faiz krizi yaşandı ve bu

dönemde sanırım parayı verimli kullanmayı öğrendi. İhracata dönük sanayi geçtiğimiz 1-2 yılda, kurların seyrinden ötürü oldukça zorlandı. En son şok birkaç misli artan işçi ücretleri. Türk sanayi bu darbeyi de atlatacak. Ve her yeni problem ile daha da verimli olmayı başaracaktır. Nietzsche'nin güzel bir sözü vardır; "beni öldürmeyen, daha da güçlendirir".

Esasında özel sektör, Türkiye ölçülerine göre müthiş verimli. O kadar verimli ki, **devletin verimsizliğini de sırtlanmış durumda.** Enerji fiyatlarını, dünya standartlarının üzerinde ödeyerek, enerji üretimindeki verimsizliği ve yatırımları finanse ediyor. Faizlerin üzerindeki fonları, şarjları ödeyerek kamunun finansmanındaki verimsizliği ödüyor. Tasarrufu Teşvik Fonu ve benzeri Fonlarla kamunun verimsizliğini kapatıyor. Konut Fonu kesintileriyle asli işi olmayan, verimsiz konut sektörünü destekliyor. Ve hani o verimsiz olduğu iddia edilen özel sektör, kendi

verimliliğini kamuya transfer ediyor. Kendi verimliliğiyle, kamunun beceriksiz ve verimsiz yönetimini desteklerken, maalesef dünya rekabeti karşısında giderek verimsizleşiyor.

İşte bu yüzden yıllar boyunca, kamunun hep küçülmesini savunduk. 'Bize herşeyi verebilecek kadar büyük bir devlet, elimizdeki herşeyi almaya da muktedir olacaktır' düşüncesi ile sürekli kamunun küçülmesini savunduk. Ancak son yıllarda tam tersi ile karşılaştık!

Derdimizi mi iyi anlatamıyoruz acaba? "Vergi gelirlerini arttırın, tabana yayın" dedik, KDV'yi arttırdılar. İyi mi anlatamadık, yoksa biz hep uzun vadeyi düşünüyoruz, iktidarlar ise kısa vadede hesapları denk getirmeyi mi düşünüyorlar?

Öyle bile olsa, hesapları gene denk gelmiyor. 1989 yılı ile birlikte, kamu iş yerlerinde toplu iş görüşme ve sözleşmelerindeki gelişmeler ile iş

barışını altüst ettiler. Şimdi onların bozduklarını biz özel sektör olarak düzeltmeye çalışıyoruz.

Galiba zamanla birbirimizden bağımsız yaşamayı öğrenmek zorundayız.

Unutacağız devletten istemeyi. Biz yatırım yapacağız, biz istihdam yaratacağız, devlet gerekli ortamı sağlasın yeter. Başka birşey beklememeli.

Piyasa ekonomisi sisteminde artık bugünkü anlamı ile devlet yok, insanlar, özel kuruluşlar var. İktidarlardan soyutlanıp, kendi dertlerimizi kendimiz çözümlemeyi, kendi başımıza ayakta durabilmeyi, sürdürmek, başarmak zorundayız.

Yönetim kurulumuzun görev yaptığı 1989-90 yıllarını, **sosyal, ekonomik ve politik** alanlarda, değişik krizlerin içinden geçerek tamamladık.

Bu üç alanda da Türkiye'de dengelerin

birbirine karıştırdığı 2 yıl yaşadık. Şu anda da bunlar ortadan kalkmış değil. Sosyal alanda laiklik ve gericilik kavgası,

Ekonomik alanda enflasyon bütçe açıklamaları, grevler.

Politik alanda da kuvvetler dengesinde yaşanan karmaşa gibi fevkalade sıkıntılı ve belirsiz günler yaşadık.

Sosyal , siyasi ve ekonomik istikrarın bozulduğu günler yaşadık.

İşte öyle durumlarda halkın yanında olduğunu bilmek istediği, bakıp yönünü tayin edeceği, pusula vazifesi görecek, etkinliği ve saygınlığı olan müesseseler ön plana çıkar, sorumluluk altına girerler.

TÜSİAD bu dönemde, Türkiye'de bir elin parmaklarını geçmeyecek kadar az sayıda kalan müesseselerden birisi olarak,

vazifesini bu bilinçle sürdürdü.

Bu anlayış, çizgimizden kesin olarak ayrılmamayı, gerektiğinde sesimizi yükseltmeyi, tavır almayı zorunlu kılar.

Dante: "Cehennemin en sıcak yerleri ulusal kriz dönemlerinde tarafsız kalmayı tercih edenlere ayrılmıştır" der.

Artık ağızda laf geveleme devri bitti. Net konuşmak zorundayız. Toplumun beklentisi bu yönde.

TÜSİAD gibi gönüllü kuruluşlar, odalar sendikalar vb. gönüllü kuruluşlar hizmet vermek istiyorlarsa, bu hizmet tavır ortaya koymadan olmaz. Bu görev, zor görevdir ve özveri ister. Bundan sonra da yönetim kurullarınızda en az bize verdiğiniz destek kadar destek vermeniz gerektiğini hatırlatmak istiyorum.

Sesleri fazla yükseltmemek, vaziyeti idare etmek, yuvarlak laflar etmek devri geçti. TÜSİAD'ın geçirdiği evrimi, iyi ya da kötü, yapılanları, sadece yöneticilerine atfetmeyiniz. Çünkü, aksini toplum da kabul etmezdi, toplumun geçirdiği evrime de uymazdı.

TÜSİAD, toplumun beklentilerine cevap veremese idi, vücudun yabancı bir organı dışlaması gibi, toplumdan dışlanır, itibarını yitirirdi.

Etkili olmak istiyorsak;

* Toplumun yenileşme beklentilerine cevap verebilmeliyiz.

* Meselelerimizi kapalı kapılar ardında halletmekten vazgeçmeliyiz. Pekçok meselemizi kamuoyu önünde tartışmalıyız. Toplumu aydınlatmalıyız. Ulusal consensus'a katkıda bulunmalıyız. Neden istediğimizi, nasıl olmasını önerdiğimizi toplumla paylaşmalıyız ki

halkın desteği hep bizimle beraber olsun. Ama sadece toplumun istediklerini değil, **isteyip** ifade edemediklerini de toparlayıp, ifade etmeye çalışmalıyız.

Mücadelemiz vasatlıkla mücadeledir. Ülke yönetiminde, eğitimde, sosyo-kültürel hayatımızda.

Yakamıza yapışan vasatlıkla savaşmak, vasatlığı lanetleyip bir hayat tarzı olmaktan çıkartmak bizim elimizde.

Biz daha iyi bir dünya için yapılan her bir küçük çabanın tek başına değeri olduğunu, değişime katkıda bulunabileceğine inanıyoruz.

Bir pazar sabahı sinemaya gitmek için vıdı vıdı eden 5 yaşındaki oğluna sinirlenen baba, sinemaya gitmek için bir şart koşar; okumakta olduğu gazetede ki haritayı parçalar ve oğluna dünyayı düzgün bir şekilde yeniden yapmasını söyler. Çocuk

2 dakikada dünya haritasını eski şekliyle düzenlemiş olarak babasının yanına gelir. Baba dünyayı nasıl bu kadar kısa zamanda düzeltbildiğini sorduğunda, oğlu babasına haritanın arkasında bir adam resmi olduğunu, onu düzelttiğinde, dünyanın da kendiliğinden düzeldiğini anlatır.

Kısacası, 'adama düzeltin, dünyayı düzeltirsiniz'.

Bir yerden başlamak gerekli.

Değerli TÜSİAD üyeleri,

Son birkaç yıldır yönetim kurullarında gençlere görevler verdiniz.

Güveninize layık olmaya çalıştık.

İnanarak hizmet verdik. Umarım sizler de pişman değilsiniz.

Bilirsiniz bir hikaye vardır; krala iki terzi

elbise diker. Elbiseyi sadece akıllıların göreceği bir kumaştan yaptıklarını söylerler. Ve sonunda görünmeyen, esasen varolmayan bu elbiseyi krala giydirir gibi yaparlar. Kral çıplak olarak atına biner ve halkın karşısına çıkar. Halk, Kral'ın çıplak olduğunu söylemeye cesaret edemez. Ancak, halkın arasında bir çocuk Kral'ı görünce; "Kral çıplak" diye bağıırır.

Değerli Üyeler,

Bizler bu anlayışla görevi sürdürdük. Bunun da derneğe yarar getirdiğini düşünüyöruz.

Sizler de böyle düşünüyörsanız, genç arkadaşlarımıza görev vermeye devam ediniz.

Geçtiğimiz iki yıl boyunca TÜSİAD ve siyaset sözcükleri pek sık birlikte anıldı. Bu konu ile ilgili görüşlerimi belirtmek isterim.

Demokrasi, yurtdaşlara siyaset yapmak hakkını değil, aynı zamanda görevini yükleyen tek rejimdir.

İnsanların ülkeleri hakkında, çoluk çocuklarının, yurtdaşlarının geleceği hakkında söz sahibi olabildiği, iktidarını kontrol edebildiği tek rejim demokrasidir. Bu hakkı içeren başka bir rejim yoktur. Dolayısıyla, demokrasiye sahip çıkmak her yurtdaşın yalnızca hakkı değil, aynı zamanda asli görevidir.

Eski Yunanda politikayla ilgilenmeyen yurtdaşlara işe yaramaz yurtdaşlar gözü ile bakılır ve onlara bir isim verilirdi: **Budala.**

Bakınız, Ben siyasete atılmayı düşünmüyorum! Ama ülkenin üretim gücünü temsil eden iş aleminde arkadaşlarımızın siyaset ile aktif olarak ilgilenmelerini bütün kalbimle destekliyorum. Siyasete yukarıdan bakmamalı veya 'kim olsa işler yürür'

şeklinde görmemeli. Sokrates'in sözü çok ibret vericidir; "Politikayı adı bir meslek sayanlar, kendilerinden daha adi insanlar tarafından yönetilmeye mahkumdurlar" der. Bunun için 'İşadamlığı ile siyaset bağdaşmaz' gibi modası geçmiş bir düşünceden kendimizi arındırıp, içimizden arkadaşların siyasete daha fazla ilgi duyması için hep beraber gayret sarfetmeliyiz. Herkes toplum sorunları ile bir ölçüde ilgilenmeli. Kimimiz mahallesindeki okulla, hastahaneyle, kimimiz belediyesiyle, kimimiz ülke politikasıyla ilgilenmeli. Devir artık, toplumsal meseleler yerine, sadece kendi işiyle ilgilenenleri bencil, asalak, yalnız kendi cebini düşünen insanlar olarak değerlendiren ayıplama devridir.

Bazı kişiler, hatta bazı üyelerimiz, Yönetim Kurulumuzu siyaset ile fazlaca yakından ilgilenmekle eleştirdiler. Bir açıdan haklı olabilirler. Ancak, biz aksini düşündük. Önce, siyaset yalnızca siyasetçilere bırakılmayacak kadar

herkesi ilgilendiren bir meseledir. **'politika kumarhanesinde seyirciler de oyuncular kadar kaybeder'** derler. Özellikle demokraside, vatandaşın vazifesi çenesini açık tutmaktır. Yalnız dişimiz ağrıdığı zaman doktora gittiğimiz gibi, canımız yandığı zaman siyasetle uğraşmak sorumluluk değil, bencillik, kolaycılık ve fırsatçılık olurdu. Bundan böyle de TÜSİAD yöneticilerinin siyasetle çok yakından ilgilenmelerini arzu ederim.

Yeni Yönetim Kurulumuzdan ve bundan sonraki yöneticilerimizden siyasete bugüne dek olduğundan çok daha yakın olmalarını isteyin. Onları bu konuda destekleyin, teşvik edin!

TÜSİAD'ın siyasette, tarafsız olması gerekir. Ama suskun ve ilgisiz olması hayır.

Yönetim Kurulu olarak görevimiz sırasında, demokratik laik cumhuriyeti

her fırsatta savunduk. Laisizmin Türk demokrasisinin ve kültürünün ayrılmaz bir parçası olduğunu hep dile getirdik. Çocuklarımızın mutluluğu, ülkenin gelecekteki güvenliği, doğmalar arasında sıkışıp umudunu yitirmiş bir toplum yerine, yeniliğe açık, yaratıcı, tartışan hür **düşünceli** insanlar yetiştirmekle olacaktır. Bizler, toplumun ne popülist politikacıların ne de şeriatçıların elinde istismar edilmesine taahhüm edemeyiz.

TÜSİAD, ekonomik konularda senede birkaç tane rapor yayınlayan, bilimsel araştırmalar yapmaktan ibaret faaliyetleri olan bir kuruluş değil, toplumun önemli beklentilerine cevap veren bir kuruluştur.

TÜSİAD, kendi üyelerinin mesleki ilgi alanlarının çok dışında konularla uğraşan, ilgi alanlarını, değişimin getirdiği her yeniliğe göre gözden geçiren ve zaman zaman misyonunu revize eden canlı bir

kuruluştur.

Sık sık şu sorularla karşılaşırız; TUSİAD'ın üye kriteri nedir?

İki kriteri vardır. Birincisi, üye olacak kişilerin iş aleminde doğruları temsil eden kişiler olmasına dikkat ederiz. İkincisi, temsil ettikleri kuruluşun belli bir ekonomik büyüklüğe gelmiş olmasını ararız. Birinci kriterle ilgili pek soru almıyoruz da, ikinci kriterle ilgili bugüne kadar çok sorular aldık.

Neden belli ekonomik büyüklük?

Bakınız belli ekonomik büyüklük. Çünkü TUSİAD, kamu yararına gönüllü bir kuruluştur. Siz üyelerinin gönüllü olarak yaptığı parasal katkılarla ayakta durur. Yönetim Kurulu, bu parasal katkıların sizin inandığınız davalar uğruna harcanmasından sorumludur.

Bize öyle üyeler gerekir ki, verdikleri

milyonlarca lira katkının karşısında, bu kadar para verdik ama bana, şirketime ne fayda geldi? diye düşünmesinler. O katkılarını, şirketleri ve kendileri için değil, sanayinin ve toplumun ana davaları için helal edebilsinler.

İş hayatının günlük rutininin dışındaki konuları, tarafsızlıkla, inançla savunabildiğiniz zaman TÜSİAD, TÜSİAD olur. Daha önce de söylediğim gibi. TÜSİAD ne kelime anlamıyla dar, basit bir araştırma kurumu, ne de kanarya sevenler derneği. İnandığımız konuları dikkatlice seçip, sonuna kadar savunmakla, TÜSİAD'ı TÜSİAD yapabiliriz. Bu uğurda, hangi sıkıntılara katlanırsınız **bilemiyorum**. Ama, bunları göze almamız gerektiğini biliyorum. İnandığımız konuları mahkeme huzurunda savunmak, Cumhuriyet Savcılarının sorularına cevap vermek bunların arasında sayılabilir. Adliye binası soğuk bir bina. Hangi amaçla girerseniz girin keyif ve zevk veren bir

ortam değil. Ancak misyonumuz gerektiriyorsa, buna da katlanmamız gerektiğine inanıyorum.

"Sıkıntılar uzak. Bize dokunacak kadar yakınlaşmadı". Bencilliği çok kısa ömürlü bir aldatmacadır.

"Bir Alman protestan rahip olan Martin Niemoller'in sözleri ibret verici.

şöyle anlatıyor;

- Naziler nce **Komünistleri** tutuklamaya geldiler. Ben Komünist değildim. Ayağa kalkıp onları savunmadım. Komünistleri alıp götürdüler.

- Sonra, **Yahudileri** almaya geldiler. Ben Yahudi de değildim. Onlar için sesimi yükseltmedim. Yahudileri de götürdüler.

- Daha sonra Naziler bu kez **Sendikacılar** için geldiler. Sendikacı da değildim. Onları savunmadım. Sendikacıları da götürdüler.

- Sonra **Katolikler** için geldiler. Ben protestandım sesimi çıkarmadım. Onları da alıp götürdüler.

- Sonra, günlerden bir gün beni almaya geldiler. O zaman da çevremde benim için sesini çıkartacak hiç kimse kalmamıştı. Beni de alıp götürdüler."

Değerli Üyeler,

İşte bu anlayışlardır ki, TÜSİAD sadece sanayicilerin meseleleri ile uğraşmaz, tüm toplumu ilgilendiren meseleler ile de uğraşır.

İki yıl boyunca, Yönetim Kurulumuzda hizmet veren tüm arkadaşlarımla kalbindeki TÜSİAD böyle bir TÜSİAD idi. Yönetim Kurulumuz, tüm sıkıntılara birlik halinde göğüs gerdi ve yaşadıklarımızın da, misyonumuzu saptırmasına izin vermedi.

Bugün oyunuzda sunulacak yeni Yönetim Kurulu listesindeki arkadaşların,

TÜSİAD'ın misyonunu muhtemel zorluklara aldırma dan sürdüreceklelerinden hiçbir endişem yok.

Yönetim Kurulumuz, geçtiğimiz 10 yılın oldukça zor iki yılında görev aldı. Ancak, önümüzdeki birkaç yılın bu iki yıldan daha da zor olacağını düşünerek, yeni seçilecek arkadaşlarımıza desteğinizin tam olarak devamını diliyorum.

Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini kabul etmem hususunda bana çok büyük destek ve cesaret veren, yalnız bana değil, pekçok kişiye çok genç yaşta önemli sorumluluklar yüklemekten çekinmeyen, kendisinden çok şey öğrendiğim Sayın Sakıp Sabancı'ya ve bir yıl boyunca Konsey Başkanlığı görevi sırasında birlikte zevkle çalıştığım, Sayın Rahmi Koç'a da huzurunuzda teşekkür etmek istiyorum.

Basınımıza hiçbir zaman eksik etmediği ilgisinden ötürü teşekkür ediyorum.

Yerinde yaptıkları eleştiriler, öneriler ve verdikleri destekle çalışmalarımızda çok yararlı oldular.

Huzurunuzdan ayrılmadan önce Yönetim Kurulu Başkanlığı görevim sırasında fevkalade uyum içinde ve yakın çalıştığım TÜSİAD'ın bel kemiği Genel Sekreterimiz, Yönetim Kurul Üyemiz Sayın E.İhsan Özöl'a ve başta Nilgün Demirtaş olmak üzere tüm TÜSİAD Araştırma Grubu ve Sekreteryaya teşekkür ediyorum.

Değerli Üyeler,

33 yaşında Başkan olmak harikulade idi.
35 yaşında eski Başkan olmak da çok güzel birşey.

Bana iki yıl boyunca inandığım davalara ve sizlere hizmet verme imkanı verdiniz.

Şükran duyguları ile doluyum.

Hoşçakalın.

Cevapların Detayı

Tamamen Taraftar	22	▶ 61'de 46
Bir yere kadar taraftar	24	
Kayıtsız	19	
Bir yere kadar karşı	14	▶ 39'da 29
Karşı	15	
Cevapsız	6	
TOPLAM	100	75 ila 100

Avrupa Merkez Bankası'nın Oluşturulması ile İlgili Görüşler*

Soru: Avrupa Para Birliği çerçevesinde
Ulusal Merkez Bankalarını temsil
edecek AT Merkez Bankası'nın
kurulması uygun mudur veya değil
midir?

Cevap: Bkz. 43. sayfadaki tablo (Yüzde
dağılım)

---

* Bu soru Avrupa Topluluğu "Eurobarometer"
kuruluşu adına sorulmuştur.

	12 AT ÜLKESİ	76	83	49	73	82	85	80	81	89	83	74	90	58	42	100
	BELÇİKA															
	DANİMARKA															
	ALMANYA															
	YUNANİSTAN															
	İSPANYA															
	FRANSA															
	İRLANDA															
	İTALYA															
	LÜKSEMBURG															
	HOLLANDA															
	PORTEKİZ															
	İNGİLTERE															
UYGUNDUR		76	83	49	73	82	85	80	81	89	83	74	90	58	42	100
UYGUN DEĞİLDİR		24	17	51	27	18	15	20	19	11	17	26	10			
TOPLAM		100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

**TEK PARA BİRİMİ OLAN ECU'YA GEÇİŞİN SONUÇLARINA İZ AVRUPA
TOPLULUĞU ÜLKESİNDE VERİLEN ÖNEM**

Yüzde dağılımı: "gerçekten önemli", alternatif cevap "gerçekten önemli değil"

	12 AT ÜLKESİ	BELÇİKA	DANİMARKA	ALMANYA	YUNANİSTAN	İSPANYA	FRANSA	İRLANDA	İTALYA	LÜKSEMBURG	HOLLANDA	PORTEKİZ	İNGİLTERE
AT'deki bütün ülkelerde güçlü ve kalıcı bir para birimine sahip olmanın mümkün olacaktır	85	93	70	80	85	88	88	93	88	94	87	77	80
AT daha birleşik ve güçlü olacaktır	84	95	72	79	87	86	93	94	87	92	85	79	68
Tek para tek bir para birimi ile çok daha iyi olacaktır	83	88	69	81	85	90	87	90	85	91	81	79	69
Tuketici için AT'deki fiyatları karşılamak imkânına sahip olacaktır	81	87	66	83	78	81	86	82	87	91	72	76	78
Döviz değeriyle ilişkileri arasındaki komisyon barınlarında tasarruflı olacaktır	77	84	55	72	75	83	81	84	80	86	73	32	72
AT' de seyahat kolaylaşacaktır	76	80	53	72	80	86	74	83	78	80	72	86	69
Ulusal para birim ECU'ya eşit olurken için para birimi mali olacaktır	69	75	70	60	68	75	76	67	72	77	73	66	68
Bu uygulama riskleri de içerir	67	66	69	62	66	70	70	64	79	77	69	68	69
Fiyatları ECU'ya getirilmeden bir hesaplama gerçekleştirilecektir	52	45	48	43	57	52	53	56	55	49	44	50	61
Üniversite eğitimiyle ilgili bir para birimi olacaktır	51	49	66	43	56	54	56	41	50	74	56	51	59

Güney Kore'de Yeni Teknolojiler...

Yüksek teknoloji sanayiler geleceğe yönelik bir yatırım olarak görülmektedir. 1989 yılında Ticaret ve Sanayi Bakanlığı tarafından kurulmuş olan "Kore Yüksek Teknoloji Geliştirme" Komitesi, hükümetin bu tip sanayilerin geliştirilmesine verdiği önemi göstermektedir.

Bu kurumun birincil görevlerinden bir tanesi aşağıdaki özelliklere sahip yüksek teknoloji sanayilerin tanımlanması ve sınıflandırılmasıdır.

- 1) Yüksek teknoloji yoğun olan,
- 2) Yüksek oranda teknolojik buluş içeren,
- 3) Yüksek katma değeri olan,
- 4) Verimlilik artışı sağlayan,
- 5) Yatırımlarda yüksek getiri sağlayan,
- 6) Sanayiler arası yüksek etki yaratan

sanayiler.

Yüksek teknolojikli sanayi kavramının ulusal ekonomilerin sürekli artan ve çeşitlenen ihtiyaçları gözönünde bulundurularak, esnek bırakılması gerektiği belirtilmelidir. Yukarıdaki tanım gereği, Kore hükümeti tarafından belli başlı yedi büyük sektör, yüksek teknolojikli sanayi olarak ele alınmıştır;

1) Mikro Elektronik

- Telekomünikasyon,
- Bilgisayar,
- Yarı-iletkenler,
- Yüksek-tanımlı televizyon.
(HDTV)*

2) Mekatronik

- Nümerik kontrol makinaları,
- Endüstri robotları,
- Otomatik test ve analiz teçhizatı,

---

* *HDTV: High-defined Television*

- CAD ve CAM** aletleri,
- Otomatik elektronik aletler.

3) Yeni Materyeller

- Yüksek dayanıklılıkta, çok fonksiyonlu, kaliteli seramikler ve iyi polimerize edilmiş yeni materyaller.

4) Yüksek Kalitede Kimyasal Maddeler

- İlaçlar,
- Katkı maddeleri,
- Boyalar,
- Çözücüler,
- Yapışkanlar,
- Fotoğraf kağıdı ve filimler.

5) Bio Sanayiler

- Tıp ile ilgili sanayiler,
- Kimya sanayileri,
- Çevre,

** CAD: Computer Aided Design

CAM: Computer Aided Manufacturing

- Enerji,
- Maden sanayi,
- Tarım ve gıda sanayi.

6) Opto-elektronik Sanayii

- Laser,
- Yüksek-tasvirli kayıt aletleri,
- Optik aletler.

7) Uçak Sanayii

- Uçak mimarisi ve motoru üretimi,
- Uçaklar için elektronik donanım,
- Kontrol merkezi ve bakım,
- Hidrolik kontrol gereçleri.

Uçak sanayi ya da okyanuslarla ilgili olan ve gelişmiş ülkelerde bulunan yüksek teknolojiye sahip sanayiler bu listenin dışında tutulmak ile beraber bu ülkelerdeki çeşitli olgunlaşmış sanayiler listeye dahil edilmiştir.

Kore Yüksek Teknolojiye Sanayi Geliştirme Komitesi 192 tane seçilmiş üyeden oluşmaktadır. Bunlar, üniversite

profesörleri, kamu ve özel Araştırma ve Geliştirme enstitülerinden gelen araştırmacılar ve özel sektörden gelen temsilcilerdir. 1989'un sonunda, komite bir sonraki dönemin kalkınma planındaki, yüksek teknolojili sanayiler konusunda yol gösterici olması için son raporunu Ticaret ve Sanayi Bakanlığının görüşlerine sunmuştur. Yüksek Teknolojili Sanayilerin tanımlanması ve yedi ana sanayiden birinin seçilmesi konusunun yanı sıra, raporda hedefler ve amaçlar, izlenmesi gereken belli başlı politikalar, gerekli destek unsurları ve önemli anahtar projeler konusunda tavsiyelere de yer verilmektedir.

Komite, dünyadaki yüksek teknoloji sanayi pazarındaki büyümeyi önümüzdeki beş yıl için yıllık ortalama yüzde 11.7 olarak tahmin etmiştir. 1987 yılında, dünya pazarının bu tip sanayi mamülleri için 827.5 milyar dolar olduğu düşünülürse, bu tahmine göre pazarın 1994'te 1793 milyar dolara ve 2000 yılında

ise 3508.7 milyar dolara yaklaşacağı anlaşılmaktadır.

Komite, Kore'nin 1994 yılına kadar dünya piyasalarındaki payını yüzde 2.6'ya ve 2000'li yıllarda, mikro-elektronik, mekatronik, yeni materyal ve kaliteli kimyasal madde sanayilerinin kalkınma hızının yüzde 2'lerden yüzde 4'lere çıkarılması gerektiğini belirtmektedir.

Bu hedeflerin gerçekleştirilmesi için belirli şartların yerine getirilmesi gerekmektedir. Bu şartların ilki, gelecek beş yıllık dönemde toplam 29.6 milyar dolarlık yatırım; ikincisi, yüksek teknolojiли sanayilerin sağlıklı bir şekilde gerçekleşebilmesi için devlet desteğinin kanunlar vasıtası ile sağlanmasıdır. Son olarak, özellikle uzun vadede, gelişmekte olan yüksek teknoloji ve "know-how" ların karşılıklı değişimi vasıtası ile, Kore Yüksek Teknolojiли Sanayilerin gelişimini sağlama almanın şart olduğu belirtilmektedir.

Gelecek on yılın enformasyon toplumu anlayışı içersinde, mikro elektronik sanayinin en önemli sektör olacağı görüşü hakimdir. Diğer taraftan, yüksek-tanımlı televizyon sanayi, geliştirilmiş şebeke (network), şebeke yönetimi ve uçak sanayi ile ilgili elektronik aletler konularında gerek Kore ve gerek Amerika pekçok faydalar elde etmiştir.

'Mekatronik' sanayinde, devamlı bir karşılıklı fayda sağlamayı amaçlayan ticaret şekli süregelmektedir. Gelişmekte olan ülkeler, gelişmiş ülkelerden teknoloji transferi yaparken, gelişmiş ülkeler de, gelişmekte olan ülkelere hem parça hem de nihai ürün talep etmektedirler. Son günlerde, nümerik-kontrol aygıtları ve otomobil elektronik parçaları konularında Japonya ile işbirliği yapılmaktadır ve pekçok Kore şirketi Amerika ile CAD ve CAM konularında ortak çalışma yürütmek istegindedir.

Her ne kadar Kore'nin yeni materyaller

sanayi 1980'lerde kısırdanmaya başladıysa da, ikili ve çoklu işbirliği çalışmaları geliştirilmelidir. Bu sektör hala geniş imkanlar sunmaktadır. Amerika'nın, özellikle iyi-polimerize edilmiş yeni materyaller ve kaliteli seramik alanlarında Kore'li ortaklar ile daha büyük işbirliği anlaşmalarının peşine düşmesi de bunun iyi bir kanıtıdır.

Kore, kaliteli kimyasal madde sanayiinde, göreceli olarak kendi kendine yeterlilik konusunda başarılı olmuştur. Bu yüzden, çok uluslu şirketlerin büyük bir kısmı, Kore ile nihai ve yarı nihai ürünler üretmek için teknik anlaşmalar altında iş birliği yapmaktadır. Fakat bu şartlar altında, pekçok da yüksek teknoloji yoğun materyal, gelişmiş ülkelere ihraç edilmek zorundadır.

Bio sanayi sektöründe, 1988'de, Kore'nin pazar hacmi 527 milyon dolardır ve 2000'li yıllarda yaklaşık 10 milyar dolara ulaşması beklenmektedir. Hem insan sağlığı için, hem de kaliteli mamül üretimi

İçin hayati önem taşıyan bu sektör ileride teknolojik gelişmeleri gerektirecek bir sektör olarak ele alınmakta ve bu sebepten daha fazla yabancı sermaye katılımına ihtiyaç olduğu belirtilmektedir.

Nükleer lazer fizyonu ve genetik mühendisliği başta olmak üzere, opto-elektronik sanayinde, Amerika lider durumdadır. Bu da doğal olarak Amerika'nın opto-medikal aletler, optik bilgisayarlar, optik telekomünikasyon ve askeri teçhizat konularında yoğunlaşmasına neden olmuştur. Amerika'nın bu konudaki teknik üstünlüğü ışığında ve Kore'nin gelecekteki talebi, tıpkı yüksek-tasvirli kayıt aletleri ve optik aletler alanında olduğu gibi, bu alandada karşılıklı işbirliğini kaçınılmaz kılmaktadır.

Kaynak: *Korea Trade and Business*

Fransız Eğitim Sistemindeki Sorunlar...

Paris'te geçen aylarda görülen öğrenci gösterileri hükümeti istenmeyen bir durumla karşı karşıya bırakmıştır. Fransız Eğitim Bakanı Lionel Jospin, eğitim konusunda acil bir önlemler paketi açıklamaya söz vermiştir. Ancak öğrencilerin yeni başlayan taleplerinin bir sınırı bulunmamaktadır. Hükümetin açıklayacağı önlemlerin ise eğitim sistemine sadece marjinal bir etkisinin olacağı belirtilmektedir.

Gösterilerin temel nedeni, öğrencilerin "baccalaureat" sınavını (lise bitirme sınavı) geçebilmek için daha iyi bir eğitim istemeleridir. Ancak şurası da bir gerçektir ki; protesto hareketleri Paris banliyösünde bulunan Seine-Saint Denis gibi hayat koşullarının çok zor olduğu, yoksul semtlerde başlamıştır. Buralarda, okul, konut, çevre, işsizlik ve suç oranları konusundaki tüm göstergeler

olumsuzdur. Öğrenci gösterilerinin arkasında yatan nedenlerden birisi getto yaşamından ve işsizlikten kurtulmak umududur.

Bu durumda öğrencilerin taleplerinin sadece eğitim sorunları ile sınırlı olmadığı, bunun yanı sıra büyük ölçüde toplum sorunları ile de ilgili bulunduğu ortaya çıkmaktadır. Sadece eğitim konusunda Fransa'nın diğer Avrupalı komşularından daha kötü bir durumda olduğu söylenemez, hatta belki de daha iyi bir durumdadır. Ancak, olaya ekonominin ihtiyaçları yönünden bakılırsa, Fransız sisteminin kendi yapısından kaynaklanan ve modern dünya için engeller oluşturan önemli bazı sorunlarla karşı karşıya bulunduğu inkar edilemez.

Şimdiki durumun yeni bir özelliği, öğrencilerin hükümetin zaten uygulamak istediği genişletilmiş ve gelişmiş bir eğitim sistemi için gösteri yapmalarıdır. Daha önceki öğrenci protestoları hükümet

politikalarına karşı yapılmıştı. 1984 ve 1986'da önerilen eğitim reformlarına karşı, 1968'de tüm rejime karşı düzenlenmiştir. Bu kez, açılmış bir kapıyı daha fazla açmaya çalışmaktadırlar.

Bu konudaki temel sorun, öğrencilerin ve de hükümetin öncelikle mevcut sistemin nicelik yönünden geliştirilmesini düşünmeleridir. Oysa ki böyle bir yaklaşımının sorunlara gerekli çözümü getireceği de şüphelidir. Hükümet 2000 yılına kadar ilgili çağ nüfusunun yüzde 80'inin "baccalaureat" düzeyine getirilmesini hedeflemekte ve bu hedefe ulaşmak umuduyla para harcamaktadır. Öğrenciler de okullara, öğretmenlere ve denetleyici personele daha fazla para ayrılmasını talep etmektedirler.

Asıl konu eğitime daha fazla para ayrılıp ayrılmaması değil, Fransa'nın modası geçmiş bir yöntem ve sınırlı bir nicel yaklaşıma saplanması sorunudur. Geleneksel olarak, Fransız seçkinlerinin

izlediği eğitim yolu "Grande ecoles" ve "baccalaureat" sadece bir azınlığın yararlandığı bir "onur yolu" olmuştur. Ancak "bac"ı herkese yönelik bir hedef yapmak acaba doğru bir yaklaşım mıdır? Eğer hedef oran yüzde 80 ise, geri kalan yüzde 20'nin akibeti ne olacaktır? Hükümet bunu düşünerek mesleki ve teknik "baccalaureat" adı altında yeni tür sınav biçimleri geliştirmiş, ancak bunun da ilk etkisi orijinal "bac" sınavının önemini güçlendirmek olarak görölmüştür.

İkinci olarak, eğitim ile devlet arasındaki geleneksel ittifak, eğitimi son derece merkezi bir sistem haline getirmiştir. Bu ittifak özellikle sosyalist hükümet döneminde devlet ve eğitim sendikalarının bağlantıları dolayısıyla daha da güçlenmiştir. Sosyalistler desantralizasyon yönünde bazı adımlar atmaya çalışmışlarsa da, Paris'teki öğrencilerin kararlılığı gücün nerede olduğunu bildiklerini göstermektedir.

Hükümet, kitap ve ders özetlerinin daha insaflı hale getirilmesinden, eğitim yöntemlerinde reform yapılmasından, okul çocuklarına yönelik otoriter davranışların yumuşatılmasından ve sorumluluğun desantralize edilmesinden söz etmektedir. Ancak bu niteliksel reformlar, hayal kırıklığı yaratan ve öğrencileri yanıltıcı bir etkisi olan niceliksel gelişmenin gerisinde kalmaktadır.

Kaynak: *Financial Times*

Düşünmenin Öğrenilmesi...

Avrupa'da eğitim konusunda son yıllarda yapılan tartışmaların çoğu verimlilik ve fayda konusu çevresinde kümelenmiştir. Kamu eğitimine yatırılan paranın daha iyi başarı standartları elde etmek ve daha iyi ekonomik getiri sağlaması için nasıl bir yol izlenmelidir?

Öğrencilerin verimli şekilde düşünme becerilerinin arttırılması konusundaki tartışmalarda gözönünde bulundurulması gereken bir varsayım şudur: öğrenciler, belirli bir amaç için çeşitli şeyler öğreniyorlar ve bu amaç kısaca faydalı birer vatandaş ve çalışan olmaktadır. Ancak bu yolla, pratikte yaşamda ve çalışma hayatında problemler ile başa çıkabilecek bilgi ve becerileri elde etmek mümkün olacaktır. Bu konu ile ilgili görüşler üç ana başlıkta toplanabilir; bunlar, "Beceri Yaklaşımı"na sempati duyanlar, "Karma Model" ve "Şüphecilik"tir.

İngiltere'de Cambridge Kavrama Araştırmaları Vakfı'ndan Dr. Edward de Bono gibi "Beceri Yaklaşımı"nı benimseyen kişiler belirli metod ve materyalleri içeren bir paket programın geliştirilmesini desteklemektir. Bu materyaller düşünme becerisini, diğer konulardan bağımsız olarak öğretmektedir, bu sistem bir takım yeni uygulamalar ve belleği kuvvetlendirmek üzere oluşturulmuş kurallar zinciri vasıtası ile öğrencilerin yaratıcı düşünce ve yerinde karar verme becerilerini arttırmaya yöneliktir. Dr. Edward, akılcı ve yaratıcı düşünmeyi birleştirdiği gibi analitik ve yaratıcı düşünme yaklaşımlarını da birleştirmiştir.

Aynı konuda çalışan psikiyatrist Reuven Fuerstein'in ortaya attığı "enstrümanların zenginleştirilmesi" yaklaşımı özürlü çocuklara yardım edilmesi imkanını yaratmıştır. Bahsedilen "enstrümanlar", "kavrama"nın 14 alanını ilgilendiren problem çözücü uygulamalar olarak

ortaya çıkmaktadır. Ayrıca öğrencilerin öğrenme ve düşünme kabiliyetlerini geliştirici niteliktedir.

"Beceri Yaklaşımı"na okullardaki klasik müfredat programlarında yer verilmesi talep edilmektedir. Ancak bu uygulama okul yönetimlerinin yoğun programlarından bir yere kadar fedakarlık yapmaları ile mümkündür. Bunun da pek kolay bir uygulama olmadığı ancak mevcut metodların yararları konusunda okul idarelerine gerekli açıklamaların yapılması gerektiği vurgulanmaktadır. Çünkü okullar böyle bir seçim ile karşı karşıya kaldığında kendi fırsat maliyetlerinin muhasebesini iyi yapmak durumdadırlar.

Diğer taraftan pekçok eğitimci düşünmenin sanki bir beceri imiş gibi öğrenilmesi yerine bilinen müfredat konularına problem çözücü yaklaşımların uydurulmasının daha etkili olacağını savunmaktadırlar.

Bu konudaki araştırmaların pekçoğu Amerika'da felsefe ve insanlık tarihinden bilim ve matematiğe kadar değişik konularda yapılmıştır.

"Karma Model" okul idarelerine "Beceri modeli"nden daha az sorun çıkartmaktadır, fakat tutarlı bir şekilde bu modelin yürütülmesi de oldukça güçtür. Zira, düşünmeyi öğretmek her öğretmenin işi olmalıdır (tıpkı ana dili öğretir gibi) fakat şu bir gerçektir ki, "herkesin işi kimsenin işi" değildir.

Diğer taraftan, herhangi bir dersin müfredatında "Karma Model" gözetilerek yapılacak değişiklikler öğrencinin, öğrenme gücüne olan talebi arttıracak, bu da öğrencinin o dersi daha iyi öğrenmesini sağlayacaktır. Bu metodla, öğrencinin öğrenme becerilerinde kısa vadeli bir kazanç elde etmesi kesin olmayabilir.

Öğrencilerin düşünme kalitelerini geliştirecek bir öğretme metodunun nasıl

geliştirileceği hala önemli bir sorundur. Pekçok değişkenin gözönüne alındığı bir ortamda sebep-sonuç ilişkilerinin oluşturulması güçtür.

Şüpheciler, düşüncenin öğretilabilir bir beceri olduğu varsayımını sorgulamaktadırlar. Onlara göre düşünmek öğrenmenin bir yan ürünüdür. Özellikle Avrupa'da olmak üzere pekçok öğretmen, gelişim psikolojisi ile uğraşan Jean Piaget'in, düşünmenin öğrenilen birşey olduğuna dair yaklaşımlara, pek sıcak bakmayan görüşlerinden etkilenmiştir. Bu öğretmenler daha çok "Karma Model"e itibar etmektedirler, fakat onlar böyle bir modelin okul müfredatının düzenli konuları içinde ele alınıp değerlendirilmesini tercih etmektedir.

En önemli şikayet konularından biri okuldan ayrılan öğrencilerin güçlü bir düşünme kuvvetinden yoksun oldukları ve okulda öğrendikleri ile günlük hayat

arasında anlamlı ve verimli bir bağ kuramadıklarıdır. Bu eksiklik başta İngiltere olmak üzere bazı ülkelerde "Kişisel ve Sosyal Eğitim" adı altında temel eğitimi takiben verilen kurslarla telafi edilmeye çalışılmaktadır . Bu kurslarda öğrencilere iş dünyası ile ilgili olarak acilen öğrenilmesi gereken iş başvurusu mektubu nasıl yazılır, iş görüşmesi nasıl yapılır gibi pekçok beceri öğretilmektedir.

OECD ülkelerinin çoğunda müfredat programlarının geliştirilmesi işleminde özellikle üstünde durulan konu pratik ve problem çözücü yaklaşımların önemi ile ilgilidir. Fakat bu, öğrencilerin etkili düşünme kabiliyetlerini geliştirecek deneyimlerin, normal müfredatın içine karıştırılması anlamında bir girişim olmamalıdır. Çünkü, dersinden başka hiçbirşeyle ilgilenmeyen öğrencilerin içinde bulunduğu durum, biz gerekli olan herşeyi yaparız şeklindedir. Böylece yeni uygulamalarda öğrencilerin bu tutumu

yüzünden eski uygulamalar gibi işlevsiz olacaktır.

Bu sebepten idareciler ve uygulayıcılar düşünme beceriler ile ilgili yaklaşıma psikiyatristlerden ve akademik eksperlerden daha fazla itibar etmektedirler. Bu konuda okullar değerli buldukları materyali kullanmayı uygun görmüştür. Fakat akademisyenler iddia edilenler konusunda daha inandırıcı araştırmalar ortaya atılana kadar beklemeyi tercih etmektedirler.

Becerilerin transferi konusu matematik gibi bir dersin öğretilmesinin genel anlamda düşünme kapasitesini artırıcı bir süreç olarak yaşanması demektir.

Öğrenme modelleri transfer edilen konunun gözden geçirilmesine dayanmaktadır. Özellikle özel bir takım öğrenme metodları ve materyallerinin yardımıyla genel anlamda düşünmenin öğretilmesi üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Bu aşamada daha etkin düşünme konusunda kayda değer bulunan yaklaşımlar, düşünme becerileri paketi sınırlı fakat pratik problem çözümlemede yararlı bir yaklaşımlar olmaktadır. Diğer taraftan, karma model öğrenmeye bir yaklaşım olarak düşünsel anlamayı ve akılcı düşünmeyi teşvik edici bir metottur.

Düşünsel öğrenmenin ve uygulamaların, iş dünyasındaki yansımalarının eğitimin bütün kademelerine yayılması ve hatta imgelem ve duyarlılık eğitiminde bu uygulamalar kullanılmalıdır. New York Colombia Üniversitesi'nden Profesör Maxine Greene bu yaklaşımı, "düşünce ile dolu olmak tutkusu" olarak adlandırmaktadır. Profesör Greene, katı akılcılık ile ilgilendiği kadar imgeler ve duygular ile de ilgilenmektedir. Profesör Maxine, ahlaki değerler ile birlikte algılama ve mananın belirsizliğinin düşünme işlemi içinde yer aldığına inanmaktadır. "Edebiyat, şiir, tarih bu tip

belirsizlikleri ortaya çıkarır.

Bu konudaki tartışmalar devam etmektedir. Bu, gerçekten de henüz kimsenin tam olarak cevaplayamadığı bir konudur. Eğitilen kişilerden en son faydalananlar (yöneticiler, patronlar gibi) arasında kapasite ve beceri sorunu konusuna canlı bir ilgi vardır. Her kesim kendi adına, belirli amaçlar uğruna düşünme ya da bir problem ile başa çıkmak için düşünme konuların da ciddi şüpheleri olduğunu bildirmektedir ve okulların bu konuyla öncelikli olarak ilgileneceklerini ummaktadırlar.

Kaynak: *OECD Observer*

İlaç Sanayiinde Durum...

Türkiye'de geçen yıl 602 milyon kutu ilaç üretilmiştir. Bunun yanısıra 7786 ton hammadde üretimi gerçekleşmiş (22 firma toplamı) ve üretimdeki artış ihracattaki artıştan kaynaklanmıştır.

Ülkemizde 1989 yılında 112 firma tarafından ilaç üretilmekteyken hammadde üreten firma sayısı ile 25 idi.

İlaç Sanayiinde Son 5 yıllık Üretim

<u>Yıllar</u>	<u>Mamul İlaç</u> <u>(Kutu)</u>	<u>Hammadde</u> <u>(Ton)</u>
1985	510.544.375	3625
1986	547.865.467	8639
1987	567.062.857	6877
1988	589.866.143	7089
1989	602.322.722	7786*

* 22 firma

Yurt dışından, özellikle Doğu Avrupa ülkelerinden mamul ilaç ürünlerine olan talebin giderek artması bir yandan üretimde artışa neden olurken, diğer yandan firmaları kapasite artırımına yöneltmiştir.

Halen Türkiye'de 2174 ilaç kullanımda bulunmaktadır. Değişik sunuş biçimleri ile (tablet, ampul, kapsül, şurup, suppozituar vb) ile birlikte bu sayı 3181'e ulaşmaktadır.

Dünyanın çeşitli ülkeleri arasında yapılan bir araştırmaya göre ise Türkiye, kişi başına düşen ilaç tüketiminde son sırada yer almaktadır.

Birçok ülkede kişi başına ilaç tüketimi 50 doların üzerinde seyrederken, Türkiye'nin kişi başına 15 dolarlık ilaç tüketimi ile gelişmiş ülkelerin çok gerisinde kaldığı belirlenmiştir.

1988 yılı verilerine göre kişi başına 159

dolarlık ilaç tüketimi ile Japonya ilk sırada yer almaktadır. Onu 137 dolarla ABD, 112 dolarla Federal Almanya izlemektedir.

Kaynak: İlaç ve Kimya Endüstrisi İşverenler Sendikası

Bazı Ülkelerde Kişi Başına İlaç Tüketimi
1988 Kişi Başına

<u>Ülkeler</u>	<u>Tüketim (\$)</u>
Japonya	159
ABD	137
F. Almanya	112
İsviçre	108
Fransa	88
Belçika	83
Kanada	78
İtalya	69
Avusturya	63
İsveç	59
Finlandiya	57
İngiltere	54
Avustralya	48
Danimarka	47
Norveç	46
Hollanda	42
Yeni Zelanda	42
İrlanda	42
İspanya	41
TÜRKİYE*	15

* 1989'da kişi başına Türkiye'de düşen ilaç tüketimi 18 dolardır.

Kaynak: Griffin, JP and Weber, JCP (1989) in: *Medicines: Research and Risk*, Queen's University Press.

Resmi Gazete'den Haberler...

KÜÇÜK-ORTA SANAYİ

3 Ocak 1991

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı Fon Yönetmeliği yayınlandı. Yönetmelikte Fon'un kaynakları aşağıdaki şekilde belirtildi:

- Sanayi ve Ticaret Bakanlığı bütçesine konacak transfer ödenekleri,
- Türkiye Halk Bankası, Türkiye Kalkınma Bankası, T.C. Ziraat Bankası, Etibank, Sümerbank, Türkiye Emlak Bankası, Türkiye Vakıflar Bankası, Türkiye İhracat Kredi Bankası'nın Kurumlar Vergisine matrah olan yıllık karlarının yüzde üçü nibetinde ödeyecekleri aidatlar,

- Küçük Sanayi Siteleri ve Organize Sanayi Bölgelerinin kurulması için sağlanan kredilerden yüzde bir nisbetinde yapılacak aktarma,
- Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu'nun yıllık gelirinin yüzde ikisi nisbetinde ödeyeceği aidat,
- Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği'nin yıllık gelirinin yüzde ikisi nisbetinde ödeyeceği aidat,
- Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Kefalet Kooperatifleri Birlikleri Merkez Birliği'nin yıllık gelirlerinin yüzde ikisi nisbetinde ödeyeceği aidat,
- Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin yıllık gelirlerinin binde biri nisbetinde

ödeyecekleri aidatlar,

- Akaryakıt Tüketim Vergisi hasılatından verilecek yüzde beş pay,
- Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdarelerince özelleştirmeden ve Toplu Konut Fonu'ndan her yıl Bakanlar Kurulu'nca uygun görülecek nisbette yapılacak aktarma,
- Yürürlükteki mevzuat hükümleri çerçevesinde uygulanan İthalat ve İhracat Fonlarından her yıl Bakanlar Kurulu'nca uygun görülecek nisbette yapılacak aktarma,
- Geliştirme ve Destekleme Fonu'dan yüzde beş nisbette yapılacak aktarma,

-Savunma Sanayi Destekleme Fonu'ndan
yüzde iki nisbette yapılacak
aktarma.

DÖVİZ TEVDİAT

6 Ocak 1991

Bakanlar Kurulu'nun Kararı (90/1255) ile
Gümrük Giriş Tarife Cetveli'nde
değişiklik yapıldı.

İTHALAT REJİMİ

6 Ocak 1991

Bakanlar Kurulu'nun Kararı (90/1326) ile
İthalat Rejimi Kararı'nda
değişiklik yapıldı. Bu değişikliğe
göre otomobil ithalatı
ucuzlarken, 2000 cc'ye kadar olan
otolarda yüzde 41 civarında olan
koruma oranı yüzde 39'a indirildi.

2000 cc'nin üzerindeki otomobillerin fonu ise yarım puan artırıldı.

TÜRKİYE-FRANSA

9 Ocak 1991

Bakanlar Kurulu'nun Kararı (90/1143) ile Türkiye-Fransa Karma Ekonomik Komisyonu Birinci Dönem Toplantısı Mutabakat Zaptı onaylandı. Buna göre, iki ülkenin ekonomik ve teknolojik işbirliği yapması kararlaştırıldı.

